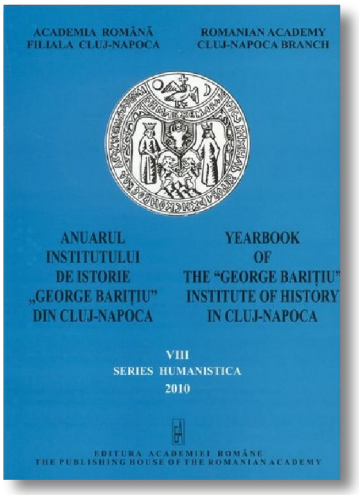

ISSN 1584-4404

Yearbook of the George Barițiu History Institute of Cluj-Napoca
Series *Humanistica*

humanistica.ro

Noul regulament comunitar privind comunicarea și notificarea de acte judiciare și extrajudiciare în străinătate în materie civilă și comercială

Sergiu-Leon Rus

How to cite this article:
Rus, Sergiu-Leon (2010) *Noul regulament comunitar privind comunicarea și notificarea de acte judiciare și extrajudiciare în străinătate în materie civilă și comercială*, Yearbook of the George Barițiu History Institute of Cluj-Napoca, Series Humanistica, Vol. 8, pp. 359–373. DOI: 10.5281/zenodo.22966007

© 2010: The Publishing House of the Romanian Academy.
Humanistica Yearbook is published online since 2003.
Submit your article to Humanistica Yearbook: secretariat.dcsu@acad-cj.ro

NOUL REGULAMENT COMUNITAR PRIVIND COMUNICAREA ŞI NOTIFICAREA DE ACTE JUDICIARE ŞI EXTRAJUDICIARE ÎN STRĂINĂTATE ÎN MATERIE CIVILĂ ŞI COMERCIALĂ

Sergiu-Leon Rus

Curtea de Apel Cluj

Abstract. *As of 13 November 2008, the Regulation (EC) No 1348/2000 on the service in the Member States of judicial and extrajudicial documents in civil or commercial matters will be replaced by Regulation (EC) No 1393/2007 which has been adopted on the 13 November 2007.*

In this paper I will examine the mechanism for servicing documents abroad under the new Regulation, as well as the most important modifications with respect to Council Regulation (EC) No 1348/2000: the introduction of a rule providing that the receiving agency shall take all necessary steps to effect the service of the document as soon as possible, and in any event within one month of receipt; the introduction of a new standard form to inform the addressee about his right to refuse to accept the document to be served at the time of service or by returning the document to the receiving agency within one week; the introduction of a rule providing that costs occasioned by recourse to a judicial officer or to a person competent under the law of the Member State addressed shall correspond to a single fixed fee laid down by that Member State in advance which respects the principles of proportionality and non-discrimination; the introduction of uniform conditions for service by postal services (registered letter with acknowledgement of receipt or equivalent).

Key words: *EC Regulation, documents service abroad, fees*.

1. **PRECIZĂRI PRELIMINARE. ISTORIC AL *SEDES MATERIAE* ÎN DREPTUL COMUNITAR**

Regulamentul Consiliului Uniunii Europene nr. 1348/2000 privind notificarea şi comunicarea în statele membre a actelor judiciare şi extrajudiciare în materie

An. Inst. de Ist. „G. Barițiu" din Cluj-Napoca, Series Humanistica, tom. VIII, 2010, p. 359–373

civilă şi comercială[1] a fost adoptat la Bruxelles, la 29 mai 2000[2], în temeiul art. 61, lit. c) şi art. 67 alin. 1 din Tratatul instituind Comunitatea Europeană, în scopul îmbunătăţirii şi accelerării transmiterii între statele membre a actelor judiciare şi extrajudiciare în materie civilă sau comercială, în vederea notificării sau comunicării lor[3].

În acord cu principiile subsidiarităţii şi proporţionalităţii, s-a considerat că obiectivul său nu poate fi suficient realizat de către statele membre, putând fi mai bine atins la nivel comunitar; Regulamentul nu depăşeşte ceea ce este necesar pentru îndeplinirea obiectivului. Ca orice regulament al Consiliului, şi cel privind comunicarea şi notificarea actelor este obligatoriu în toate elementele sale şi are aplicabilitate directă în statele membre.

Regulamentul a beneficiat de o muncă pregătitoare efectuată de Consiliu, care, printr-un act din 26 mai 1997, a întocmit textul unei convenţii privind notificarea şi comunicarea în statele membre ale Uniunii Europene a actelor judiciare şi extrajudiciare în materie civilă şi comercială şi a recomandat adoptarea acesteia de către statele membre în conformitate cu normele lor constituţionale, convenţie care nu a intrat în vigoare, Regulamentul nr. 1348/2000 preluând însă, în mod substanţial, din cuprinsul său.

La 1 octombrie 2004, Comisia a adoptat un raport referitor la aplicarea Regulamentului (CE) nr. 1348/2000, în concluziile căruia a arătat că aplicarea Regulamentului (CE) nr. 1348/2000 a dus, în general, la îmbunătăţirea şi accelerarea transmiterii şi a notificării sau a comunicării actelor între statele membre, cu toate acestea, aplicarea unor dispoziţii nu a fost pe deplin satisfăcătoare. Astfel, s-au identificat problema necunoaşterii de către multe persoane implicate în aplicarea regulamentului a prevederilor acestuia, precum şi mai multe disfuncţionalităţi în legătură cu anumite articole ale regulamentului.

Pe baza acestui raport şi a studiului aferent şi prealabil care a constituit fundamentul său, precum şi a sugestiilor statelor membre, Comisia a redactat un proiect de nou regulament, variantă care a fost preferată unei simple modificări, din raţiuni de accesibilitate şi lizibilitate.

[1] Se aplică în toate statele membre ale Uniunii Europene, mai puţin Danemarca. Potrivit art. 3 din Protocolul privind poziţia Regatului Unit şi a Irlandei, anexat la Tratatul privind Uniunea Europeană şi la Tratatul de instituire a Comunităţii Europene, acestea îşi rezervă dreptul de a participa la dreptul comunitar în materia asistenţei judiciare, care nu li se aplică automat, ci numai după exprimarea opţiunii. Cele două ţări au făcut cunoscută intenţia de a participa la adoptarea şi aplicarea Regulamentului, fiind ţinute de dispoziţiile sale. În schimb, Danemarca, prin rezerva generală făcută cu privire la dispoziţiile procedurale de asistenţă judiciară, nu participă la Regulament.

[2] Conform art. 25, Regulamentul a intrat în vigoare la 31 mai 2001.

[3] Pentru menţinerea în actualitate a Regulamentului, art. 24 prevede că, la fiecare cinci ani, Comisia prezintă Parlamentului European, Consiliului şi Comitetului Economic şi Social un raport cu privire la aplicarea sa, însoţit, dacă este cazul, de propuneri pentru adaptare în funcţie de evoluţia sistemelor de notificare.

Proiectul a fost adoptat şi a devenit *Regulamentul (CE) nr. 1393/2007 al Parlamentului European şi al Consiliului din 13 noiembrie 2007*[4] *privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare şi extrajudiciare în materie civilă sau comercială şi abrogarea Regulamentului (CE) nr. 1348/2000 al Consiliului*, având un obiect similar.

Cele mai importante modificări vizează:

– introducerea unei reguli care impune agenţiei receptoare luarea tuturor măsurilor necesare pentru efectuarea comunicării cât mai repede posibil, însă nu mai târziu de o lună de la primirea actului de comunicat, atunci când pârâtul nu s-a aflat la domiciliu, pentru că, bunăoară, era în vacanţă sau trimis în delegaţie de la locul de muncă. Pentru a se evita ca agenţia de primire să aibă pe termen nelimitat obligaţia de a lua măsurile necesare pentru notificarea sau comunicarea unui act, agenţia de transmitere poate să precizeze în formularul tip un termen ulterior, după împlinirea căruia notificarea sau comunicarea nu mai este necesară;

– în interesul eficienţei comunicării, s-a prevăzut posibilitatea celui vizat de comunicare/notificare de a refuza notificarea sau comunicarea actelor, scop în care s-a întocmit un nou formular tip, prin care persoanei vizate i se atrage atenţia asupra faptului că are posibilitatea de a refuza primirea actului notificat sau comunicat în momentul notificării sau al comunicării acestuia. Această prerogativă este recunoscută şi atunci când destinatarul a returnat actul agenţiei de primire, în termen de o săptămână, în cazul în care actul nu este redactat într-o limbă pe care acesta o înţelege şi nici în limba oficială sau una dintre limbile oficiale ale locului de notificare sau comunicare;

– pentru facilitarea accesului la justiţie, s-a prevăzut că toate costurile ocazionate de comunicare sau notificare, în conformitate cu legislaţia statului membru de primire, trebuie să fie acoperite printr-o taxă unică şi fixă, stabilită în prealabil de acel stat membru, cu respectarea principiilor proporţionalităţii şi nediscriminării. Cerinţa unei taxe unice fixe nu împiedică posibilitatea pentru statele membre de a stabili diferite taxe pentru diferite tipuri de servicii, în măsura în care principiile enunţate sunt respectate;

– s-au prevăzut condiţii uniforme pentru efectuarea notificării sau comunicării actelor în mod direct, prin intermediul serviciilor de curierat, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau echivalentul acesteia;

– au fost schimbate denumirile autorităţilor de origine şi autorităţilor de destinaţie în agenţii de transmitere şi, respectiv, agenţii de primire.

Potrivit art. 26, Regulamentul intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în „Jurnalul Oficial al Uniunii Europene”, însă se aplică numai de la 13 noiembrie 2008, cu excepţia art. 23[5] care se aplică de la 13 august 2008. Regulamentul nr. 1348/2000 se abrogă numai de la data aplicării noului

[4] Publicat în „Jurnalul Oficial al Uniunii Europene”, nr. L 324 din 10.12.2007.

[5] Articol care cuprinde un sistem de gestionare a informaţiilor legate de aplicarea Regulamentului.

regulament, iar trimiterile la vechiul regulament se vor interpreta ca trimiteri la noul regulament conform tabelului de corespondență prevăzut în anexa III a Regulamentului nr. 1393/2007.

2. DOMENIUL DE APLICARE A REGULAMENTULUI

Potrivit art. 1, alin. 1, Regulamentul se aplică în materie civilă sau comercială atunci când un act judiciar sau extrajudiciar trebuie să fie transmis dintr-un stat membru[6] în altul pentru a fi notificat sau comunicat.

Regulamentul nu stabileşte niciun reper pentru stabilirea legii după care să se facă calificarea materiei civile sau comerciale în care se găseşte actul supus transmiterii, comunicării sau notificării. Aceeaşi problemă se întâlneşte şi în legătură cu legea care cârmuieşte operațiunile propriu-zise de transmitere, comunicare sau notificare, actul în discuție sau formele acestuia (act judiciar sau act extrajudiciar). Bineînțeles, noțiunile utilizate de documentele comunitare au o semnificație europeană, netributară celei din dreptul intern al vreunui stat membru, pentru a fi asigurată aplicarea lor egală şi uniformă, elaborarea de definiții fiind atributul Curții de Justiție a Comunităților Europene, prin interpretarea dreptului comunitar.

Regulamentul vizează două operațiuni: *transmiterea* actului din statul solicitat în statul solicitant şi *comunicarea* sau *notificarea* către persoana căreia actul îi este destinat[7].

Noțiunile de *comunicare* şi *notificare* folosite sunt consecvente cu terminologia Convenției de la Haga din 1965, la care România este parte, iar experiența generată de aplicarea acesteia poate fi valorificată *servatis servandis* şi în cazul Regulamentului.

Noul regulament nu se aplică în materie fiscală, vamală sau administrativă, nici în ceea ce priveşte răspunderea statului privind acte sau omisiuni în cadrul exercitării autorității publice (*acta iure imperii*), soluție care apare a fi mult prea radicală pentru țări precum România, unde aceste litigii se judecă după normele procedurii civile, pe bază de egalitate procesuală a părților.

Prin urmare, din perspectiva țării noastre, interpretarea este extrem de rigidă, deoarece unele dintre aceste tipuri de litigii, pornite pentru salvgardarea unor drepturi *materiale* aparținând ramurii dreptului public, au, din punct de vedere *procedural*, acelaşi regim cu cele exclusiv de drept privat.

Actele judiciare, nedefinite încă la nivel european, sunt, conform art. 3, alin. 2 din Legea nr. 189/2003[8], acele acte care se emit pe parcursul soluționării unui proces

[6] Orice stat membru, în afară de Danemarca (art. 1, alin. 3).

[7] În textul în limba engleză, expresiile *a comunica* şi *a notifica* se redau printr-o singură expresie, care le conține pe amândouă: *for service*. Totuşi distincția dintre *comunicare* şi *notificare* este cunoscută, bunăoară, în dreptul scoțian.

civil sau comercial: cereri de chemare în judecată, citații, hotărâri, cereri privind căi de atac şi alte asemenea comunicări. Potrivit alin. 3 al aceluiaşi articol, actele extrajudiciare sunt acelea care nu emană de la instanțele judecătoreşti, însă pot fi folosite în cadrul unui proces civil sau comercial.

Prin faptul că Regulamentul are în vedere atât actele judiciare, cât şi pe cele extrajudiciare, sunt acoperite practic toate înscrisurile susceptibile de a face obiectul comunicării într-un litigiu internațional, evitându-se astfel şi posibilele conflicte de calificări între legea forului şi cea a statului care îşi oferă asistența, deoarece, chiar dacă acelaşi act este calificat diferit – judiciar într-un stat, extrajudiciar în celalalt –, el tot poate fi comunicat, independent de natura sa juridică care ar rezulta în urma soluționării conflictului. Din acest motiv, nici nu sunt utile analiza şi rezolvarea conflictului potențial de calificări, aceasta neaducând nici o diferență sub aspect procesual.

Art. 1 alin. 2 aduce o precizare importantă pentru delimitarea sferei de cuprindere, excluzând aplicarea Regulamentului în situațiile în care adresa destinatarului actului nu este cunoscută, aşa cum procedează, de altfel, şi *Convenția* analogă de la Haga din 15 noiembrie 1965, la care marea majoritate a țărilor europene iau parte şi al cărei domeniu de aplicare, potrivit întâiului său articol, include toate cazurile în care un act judiciar ori extrajudiciar trebuie să fie transmis în vederea notificării sau comunicării în străinătate, în materie civilă sau comercială, şi se suprapune astfel în integralitate domeniului Regulamentului.

O precizare importantă este adusă de alin. 2 al art. 1, în sensul că Regulamentul nu se aplică în cazul în care nu este cunoscută adresa persoanei căreia i se notifică sau comunică actul.

3. AUTORITĂȚI IMPLICATE ÎN DERULAREA PROCEDURILOR REGULAMENTULUI. AGENȚII DE TRANSMITERE ŞI AGENȚII DE PRIMIRE. AUTORITATEA CENTRALĂ

Potrivit art. 2, alin. 1 din Regulament, fiecare stat membru desemnează funcționarii publici, autoritățile sau alte persoane, denumite „agenții de transmitere", care au competența să transmită actele judiciare sau extrajudiciare ce urmează să fie notificate sau comunicate într-un alt stat membru.

Corelativ, fiecare stat membru desemnează funcționarii publici, autoritățile sau alte persoane, denumite „agenții de primire", care au competența să primească actele judiciare sau extrajudiciare provenind din alt stat membru (art. 2, alin. 2).

Orice stat membru poate desemna fie o agenție de transmitere şi o agenție de primire, distincte, fie o agenție unică, care să îndeplinească ambele funcții; statele federale, statele în care sunt în vigoare mai multe sisteme de drept sau statele în care există unități teritoriale autonome au libertatea de a desemna mai multe astfel de

[8] Legea nr. 189/2003 reprezintă dreptul comun în materie de asistență judiciară internațională în materie civilă şi comercială.

agenţii, desemnarea lor fiind valabilă pe o perioadă de cinci ani şi putând fi reînnoită la fiecare cinci ani (art. 2, alin. 3).

În conformitate cu alin. 4 al art. 2, Comisiei îi sunt comunicate de fiecare stat membru următoarele informaţii:

– numele şi adresele agenţiilor de primire;

– competenţa teritorială a acestora;

– mijloacele de primire a actelor de care acestea dispun, precum şi limbile care pot fi utilizate pentru completarea formularului tip.

Statele membre au, de asemenea, obligaţia să informeze Comisia cu privire la orice modificare ulterioară a acestor informaţii comunicate.

Potrivit art. 3, fiecare stat membru desemnează o autoritate centrală[9] însărcinată să furnizeze informaţii agenţiilor de transmitere; să identifice soluţii în cazul dificultăţilor care pot să apară cu ocazia transmiterii actelor în scopul notificării sau comunicării; să înainteze, în cazuri excepţionale, la cererea unei agenţii de transmitere, o cerere de notificare sau comunicare către agenţia competentă de primire.

În România a fost desemnat Ministerul Justiţiei ca fiind această autoritate centrală, prin art. 33^4, alin. 1 din Legea nr. 189/2003.

4. MODALITĂŢI PENTRU TRANSMITEREA, NOTIFICAREA ŞI COMUNICAREA ACTELOR JUDICIARE ŞI EXTRAJUDICIARE

Regulamentul oferă două modalităţi pentru transmiterea actelor judiciare[10] (prevăzute la art. 4–6 şi, respectiv, art. 12), precum şi patru pentru notificare sau comunicare (art. 7–11, 13, 14 şi 15).

4.1. TRANSMITEREA ACTELOR[11]

4.1.1. Procedura prevăzută de art. 4–6 din Regulament

Art. 4, alin. 1 instituie principiul transmiterii actelor judiciare între agenţiile desemnate în mod direct şi în termenul cel mai scurt.

Transmiterea actelor, cererilor, confirmărilor, certificatelor şi a oricăror alte documente între agenţiile de transmitere şi cele de primire se poate face prin *orice* mijloace corespunzătoare, cu condiţia ca actul primit să aibă un conţinut conform şi fidel cu cel al actului înaintat şi ca toate informaţiile conţinute de acesta să poată fi citite cu uşurinţă (art. 4, alin. 2).

[9] Statele federale, statele în care sunt în vigoare mai multe sisteme de drept sau statele în care există unităţi teritoriale autonome au libertatea de a desemna mai multe autorităţi centrale.

[10] Potrivit art. 16, şi actele extrajudiciare pot fi transmise în vederea notificării sau comunicării într-un alt stat membru în conformitate cu dispoziţiile Regulamentului.

[11] Deşi textele vorbesc numai despre acte judiciare, potrivit art. 16 şi actele extrajudiciare pot fi transmise în vederea notificării sau a comunicării în alt stat membru în aceleaşi modalităţi.

Actul care urmează să fie transmis trebuie să fie însoţit de o cerere făcută pe un formular tip, completat în limba oficială a statului membru de destinaţie sau, în cazul în care există mai multe limbi oficiale în statul membru în cauză, în limba oficială sau una dintre limbile oficiale ale locului unde urmează să se facă notificarea sau comunicarea ori într-o altă limbă pe care statul membru respectiv a indicat că o acceptă. Fiecare stat membru indică de asemenea limba sau limbile oficiale ale Uniunii Europene, altele decât propria limbă, în care acceptă să fie completat formularul.

Actele şi toate documentele transmise sunt scutite de legalizare şi de orice altă formalitate echivalentă, cum ar fi, bunăoară, apostila[12] prevăzută de *Convenţia cu privire la suprimarea cerinţei supralegalizării actelor oficiale străine,* încheiată la Haga la 5 octombrie 1961, la care România a aderat[13] prin Ordonanţa Guvernului nr. 66/1999[14], aprobată de Legea nr. 52/2000[15], şi modificată succesiv prin Legea nr. 142/2004[16] şi Legea nr. 121/2005[17].

În cazul în care doreşte să îi fie returnat un exemplar al actului, însoţit de certificatul standardizat care atestă îndeplinirea comunicării sau notificării actului, autoritatea de origine expediază actul de notificat sau comunicat în dublu exemplar.

Cu privire la traducerea actelor, art. 5, alin. 1 impune ca solicitantul să fie informat de către agenţia de transmitere căreia acesta îi înaintează actul în vederea transmiterii că destinatarul poate refuza să-l accepte, dacă nu este redactat într-una din limbile prevăzute de art. 8 din Regulament[18]. Solicitantul trebuie să suporte toate cheltuielile pentru traducere efectuate înainte de transmiterea actului, fără a

[12] Cu privire la această formă simplificată de atestare a documentelor, a se vedea Sergiu-Leon Rus, *Condiţii speciale de formă pentru înscrisurile depuse în probaţiune în litigiile civile internaţionale. Apostila*, „Studii şi cercetări din domeniul ştiinţelor socio-umane", vol. 15, Cluj-Napoca, Edit. Argonaut, 2006, p. 324–329.

[13] Alături de alte 86 de state: Albania, Andorra, Antigua şi Barbuda, Argentina, Armenia, Australia, Austria, Azerbaijan, Bahamas, Barbados, Belarus, Belgia, Belize, Bosnia şi Herţegovina, Botswana, Brunei Darussalam, Bulgaria, China – numai în ceea ce priveşte Regiunile Administrative Speciale Hong Kong şi Macao, Colombia, Insulele Cook, Croaţia, Cipru, Republica Cehă, Republica Dominicană, Ecuador, El Salvador, Elveţia, Estonia, Fiji, Finlanda, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Franţa, Germania, Grecia, Granada, Honduras, Ungaria, Islanda, India, Irlanda, Israel, Italia, Japonia, Kazahstan, Letonia, Lesotho, Liberia, Liechtenstein, Lituania, Luxemburg, Malawi, Malta, Insulele Marshall, Mauriţiu, Mexic, Monaco, Namibia, Olanda, Noua Zeelandă, Niue, Norvegia, Panama, Polonia, Portugalia, Federaţia Rusă, Santa Lucia, Samoa, San Marino, Serbia şi Muntenegru, Seychelles, Slovacia, Slovenia, Africa de Sud, Spania, Saint Kitts & Nevis, Saint Vincent şi Grenadinele, Surinam, Swaziland, Suedia, Tongo, Trinidad şi Tobago, Turcia, Ucraina, Regatul Unit, Statele Unite ale Americii, Venezuela.

[14] „M.Of. al României", Partea I, nr. 408 din 26 august 1999.

[15] „M.Of. al României", Partea I, nr. 169 din 20 aprilie 2000.

[16] „M.Of. al României", Partea I, nr. 421 din 11 mai 2004.

[17] „M.Of. al României", Partea I, nr. 402 din 12 mai 2005.

[18] Respectiv, limba oficială a statului membru de destinaţie sau, dacă există mai multe limbi oficiale în acest stat, limba oficială sau una dintre limbile oficiale din locul unde urmează să fie efectuată notificarea sau comunicarea; o limbă din statul membru de origine pe care destinatarul o înţelege.

aduce atingere unei eventuale decizii adoptate ulterior de instanţă sau de autoritatea competentă cu privire la sarcina suportării acestor cheltuieli (art. 5, alin. 2).

La primirea actului, potrivit art. 6, alin. 1, agenţia de primire expediază agenţiei de transmitere o confirmare de primire în cel mai scurt termen, dar nu mai mult de şapte zile de la primire, prin cel mai rapid mijloc de transmitere, utilizând un formular standardizat.

În cazul în care, pe baza informaţiilor sau actelor transmise, nu se poate da curs cererii de notificare sau comunicare, agenţia de primire contactează, prin cele mai rapide mijloace, autoritatea de origine în vederea obţinerii informaţiilor sau actelor lipsă (art. 6, alin. 2).

Conform art. 6, alin. 3, agenţia de primire returnează cererea şi actele transmise, imediat după primire, agenţiei de transmitere (împreună cu un aviz de retur pe formular standardizat), în două situaţii: a) dacă cererea de notificare sau de comunicare este, în mod evident, în afara domeniului de aplicare a Regulamentului sau b) dacă neîndeplinirea condiţiilor de formă impuse face imposibilă notificarea sau comunicarea.

Agenţia de primire care primeşte un act pentru notificarea sau comunicarea căruia nu are competenţă teritorială transmite acest act, precum şi cererea, agenţiei de primire care are competenţă teritorială în acelaşi stat membru, dacă cererea îndeplineşte condiţiile prevăzute şi informează în mod corespunzător autoritatea de origine, utilizând un formular standardizat. Agenţia de primire care are competenţă teritorială informează agenţia de transmitere cu privire la primirea actului, pe formular standardizat (art. 6, alin. 4).

4.1.2. **Proceduri speciale de transmitere (art. 12 din Regulament)**

Art. 12 oferă posibilitatea ca, în cazuri excepţionale, statele membre să utilizeze căile consulare sau diplomatice pentru transmiterea actelor judiciare, în scopul notificării sau comunicării lor, către agenţiile dintr-un alt stat membru desemnate în acest scop.

4.2. NOTIFICAREA SAU COMUNICAREA ACTELOR

4.2.1. **Procedura prevăzută de art. 7–11**

Agenţia de primire notifică sau comunică ori dispune notificarea sau comunicarea actului, fie în conformitate cu legislaţia din statul membru de destinaţie, fie în modalitatea specială solicitată de agenţia de transmitere, dacă o astfel de metodă nu este incompatibilă cu legislaţia din statul membru în cauză (art. 7, alin. 1).

Potrivit art. 7, alin. 2, agenţia de primire ia toate măsurile necesare pentru efectuarea notificării sau a comunicării unui act cât mai curând posibil şi, în orice caz, în termen de o lună de la primire. În cazul în care nu a fost posibilă notificarea sau comunicarea în termen de o lună de la primire, agenţia de primire:

a) informează imediat agenţia de transmitere prin intermediul certificatului din formularul tip standardizat[19];

b) continuă să ia măsurile necesare pentru notificarea sau comunicarea actului, cu excepţia unor dispoziţii contrare din partea agenţiei de transmitere, în cazul în care notificarea sau comunicarea pare să se poată efectua într-un termen rezonabil.

Art. 8, alin. 1 impune agenţiei de primire să informeze destinatarul, printr-un formular standardizat, în momentul notificării sau al comunicării acestuia, ori poate să returneze actul agenţiei de primire în termen de o săptămână, în cazul în care acesta nu este redactat sau însoţit de o traducere în una dintre următoarele limbi: a) o limbă pe care destinatarul o înţelege[20] sau b) limba oficială a statului membru de destinaţie sau, dacă există mai multe limbi oficiale în acest stat, limba oficială sau una dintre limbile oficiale din locul unde urmează să fie efectuată notificarea sau comunicarea.

Atunci când agenţia de primire este informată că destinatarul refuză să accepte actul pentru motivele arătate, anunţă imediat agenţia de transmitere, prin intermediul unui certificat standardizat şi returnează cererea şi documentele a căror traducere este solicitată[21] (art. 8, alin. 2).

Dacă destinatarul a refuzat să primească actul pentru aceste motive, notificarea sau comunicarea actului poate fi înlocuită cu notificarea sau comunicarea către destinatar a actului însoţit de o traducere în una dintre limbile prevăzute. În acest caz, data notificării sau comunicării actului este data la care actul însoţit de traducere este notificat sau comunicat în conformitate cu legislaţia statului membru de destinaţie. Cu toate acestea, în cazul în care, conform legislaţiei unui stat membru, un act trebuie notificat sau comunicat într-un termen determinat, data care se ia în considerare în ceea ce priveşte reclamantul este data notificării sau a comunicării actului iniţial (art. 8, alin. 3).

Aceste reguli (art. 8, alin. 1–3) se aplică şi în cazul mijloacelor speciale de transmitere şi de notificare sau comunicare a actelor judiciare prevăzute la art. 12–15 (art. 8, alin. 4).

De asemenea, în cazul în care notificarea sau comunicarea este efectuată în conformitate cu articolul 13, ori autoritatea sau persoana competentă, în cazul în care notificarea sau comunicarea este efectuată în conformitate cu articolul 14, agenţii diplomatici sau consulari informează destinatarul că acesta poate refuza să primească actul şi că orice act refuzat trebuie să fie returnat agenţilor, autorităţii sau persoanei respective (art. 8, alin. 5).

[19] Prevăzut în anexa I, care se redactează în condiţiile menţionate la art. 10, alin. 2.

[20] Regulamentul anterior, 1348/2000, prevedea redactarea sau traducerea într-o limbă *din statul membru de origine* pe care destinatarul o înţelege; în prezent, s-a renunţat la prima condiţie.

[21] Problemele de interpretare pe marginea Regulamentului s-au ridicat, aproape în exclusivitate, în legătură cu această prerogativă de refuz, după cum vom vedea la analiza jurisprudenţei Curţii de Justiţie a Comunităţilor Europene.

Data comunicării (art. 9)

Fără a aduce atingere dispozițiilor art. 8, data notificării sau comunicării unui document în temeiul articolului 7 este data la care acesta este notificat sau comunicat în conformitate cu legislația din statul membru de destinație.

Dacă însă, conform legislației unui stat membru, un act trebuie notificat sau comunicat într-un termen determinat, data care se ia în considerare în ceea ce privește reclamantul este cea stabilită de legislația acelui stat membru.

Regulile sunt deopotrivă aplicabile şi în cazul mijloacelor speciale de transmitere şi de notificare sau comunicare a actelor judiciare prevăzute la art. 12–15.

Certificarea notificării sau a comunicării şi copia actului notificat sau comunicat (art. 10)

Atunci când formalitățile de notificare sau comunicare a actului au fost finalizate, se redactează un certificat pe formular standardizat, care atestă această împrejurare şi se expediază agenției de transmitere, împreună cu o copie a actului notificat sau comunicat, dacă art. 4 alin. 5 este aplicabil (art. 10, alin. 1).

Potrivit art. 10, alin. 2, certificatul trebuie completat în limba oficială sau într-una din limbile oficiale din statul membru de origine sau într-o altă limbă pe care statul membru de origine a indicat că o poate accepta. Fiecare stat membru indică limba sau limbile oficiale ale instituțiilor Uniunii Europene, altele decât cea proprie, în care acceptă să fie completat formularul.

Cheltuielile de notificare sau comunicare (art. 11)

În principiu, aşa cum prevede art. 11, notificarea sau comunicarea actelor judiciare provenind dintr-un alt stat membru nu poate să determine plata sau rambursarea taxelor sau cheltuielilor ocazionate de serviciile oferite în acest sens de statul membru de primire, însă solicitantul este obligat să achite sau să ramburseze cheltuielile ocazionate de:

– intervenția unui funcționar public sau a unei persoane competente în conformitate cu legislația din statul membru de destinație;

– utilizarea unei anumite metode de notificare sau comunicare.

Ca un element de noutate față de Regulamentul anterior, cheltuielile legate de intervenția unui funcționar judiciar sau a unei persoane competente, conform legislației statului membru de destinație, corespund unei taxe unice şi fixe, stabilite în prealabil de acel stat membru, cu respectarea principiilor proporționalității şi nediscriminării, pe care statele membre le comunică Comisiei.

Calculul termenelor pentru notificare/comunicare

După cum în chiar preambulul Regulamentului nr. 1393/2007 se prevede în mod expres, calcularea termenelor urmează să fie efectuată potrivit regulilor stabilite de *Regulamentul (CEE, Euratom) nr. 1182/71 al Consiliului din 3 iunie 1971 privind stabilirea regulilor care se aplică termenelor, datelor şi expirării termenelor*, intrat în vigoare la 1 iulie 1971.

Acest Regulament se aplică actelor Consiliului şi ale Comisiei care sunt sau vor fi adoptate în temeiul Tratatului de instituire a Comunității Economice Europene sau al Tratatului de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice (art. 1), precum şi, evident, în temeiul tratatelor subsecvente.

Potrivit art. 2, alin. 1 şi 2, zilele de sărbătoare care trebuie luate în considerare la aplicarea regulamentului sunt toate cele prevăzute ca atare de statul membru sau de instituția comunitară care elaborează un act[22], iar zilele lucrătoare sunt toate zilele, altele decât zilele de sărbători legale, duminicile şi sâmbetele. Elementele vizate de regulament sunt datele de intrare în vigoare, de producere a efectelor, de punere în aplicare, de încetare a valabilității, de încetare a efectelor şi de încetare a aplicării actelor Consiliului sau ale Comisiei sau ale unor dispoziții ale acestor acte (art. 4, alin. 1).

În principiu, termenele se calculează liber la ambele capete ale intervalului. Astfel, cu privire la punctul de început, art. 3, alin. 1 prevede că:

– dacă un *termen exprimat în ore* se calculează din momentul în care intervine un eveniment sau se realizează un act, ora în cursul căreia a avut loc acest eveniment sau se realizează acest act nu este luată în considerare în calculul termenului;

– dacă un *termen exprimat în zile, în săptămâni, în luni sau în ani* se calculează din momentul în care intervine un eveniment sau se realizează un act, ziua în cursul căreia a avut loc acest eveniment sau se realizează acest act nu este luată în considerare în calculul termenului.

Cu privire la punctul final al termenului, conform alin. 4 al art. 3, dacă ultima zi a unui termen exprimat *altfel decât în ore* este o zi de sărbătoare legală, o duminică sau o sâmbătă, termenul se încheie la expirarea ultimei ore a următoarei zile lucrătoare[23]. *Per a contrario*, în cazul termenului pe ore nu există un efect de întrerupere a cursului de către ziua de sărbătoare legală, sâmbătă sau duminică.

Ținând cont de aceste două reguli, termenele se calculează astfel (art. 3, alin. 2)[24]:

– un termen exprimat în ore începe să curgă de la începutul primei ore şi se încheie la expirarea ultimei ore a termenului;

– un termen exprimat în zile începe să curgă de la începutul primei ore a primei zile a termenului şi se încheie la expirarea ultimei ore a ultimei zile a termenului[25];

[22] În acest sens, fiecare stat membru comunică Comisiei lista zilelor prevăzute de legislația sa ca zile de sărbători legale. Comisia publică în jurnalul oficial listele comunicate de către statele membre şi completate cu menționarea zilelor prevăzute ca zile de sărbători legale în instituțiile comunitare.

[23] Dispoziție care nu se aplică termenelor calculate regresiv, cu începere de la o dată sau de la un eveniment determinat (art. 3 alin. 4, fraza a II-a).

[24] Potrivit art. 5, alin. 1, dispozițiile articolului 3, cu excepția alineatelor 4 şi 5, se aplică în cazul în care un act poate sau trebuie să fie realizat, în aplicarea unui act al Consiliului sau al Comisiei, la un *moment determinat*.

[25] Orice termen de două zile sau mai mult include cel puțin două zile lucrătoare (art. 3, alin. 5).

– un termen exprimat în săptămâni, în luni sau în ani începe să curgă de la începutul primei ore a primei zile a termenului şi se încheie la expirarea ultimei ore a zilei care, în ultima săptămână, în ultima lună sau în ultimul an, poartă aceeaşi denumire sau aceeaşi cifră ca prima zi de calcul. Dacă, într-un termen exprimat în luni sau în ani, ziua determinată pentru expirarea sa lipseşte în ultima lună, termenul se încheie la expirarea ultimei ore din ultima zi a acelei luni;

– dacă un termen include fracţiuni de lună, la calcularea acestor fracţiuni se consideră că o lună este formată din treizeci de zile.

Pe parcursul curgerii lor, termenele includ zilele de sărbători legale, duminicile şi sâmbetele întâlnite, cu excepţia cazului în care acestea sunt excluse în mod expres sau dacă termenele sunt exprimate în zile lucrătoare (art. 3, alin. 3).

Art. 4 conţine unele reguli pentru împrejurările în care intrarea în vigoare, producerea de efecte sau punerea în aplicare a actelor Consiliului sau ale Comisiei – sau a unor dispoziţii ale acestor acte – sunt stabilite pentru o dată determinată[26], caz în care, în conformitate cu alin. 1, acestea survin la începutul primei ore a zilei corespunzătoare acestei date. Regula se aplică şi atunci când intrarea în vigoare, producerea de efecte sau punerea în aplicare a actelor sau dispoziţiilor menţionate trebuie să aibă loc într-un număr determinat de zile, cu începere din momentul în care intervine un eveniment sau se realizează un act (art. 4, alin. 2).

Ipoteza inversă este reglementată similar de către alin. 3, care prevede că încetarea valabilităţii, încetarea efectelor sau încetarea aplicării unor acte ale Consiliului sau ale Comisiei – sau a unor dispoziţii ale acestor acte – stabilite la o dată determinată survin la expirarea ultimei ore din ziua corespunzătoare acelei date. De asemenea, dispoziţia se aplică şi dacă încetarea valabilităţii, încetarea efectelor sau a aplicării actelor sau dispoziţiilor menţionate trebuie să aibă loc într-un număr determinat de zile, cu începere din momentul în care intervine un eveniment sau se realizează un act (art. 4, alin. 4).

Interpretarea Regulamentului a fost realizată de către instanţa europeană într-o singură speţă, respectiv *Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel împotriva Eugen Münch*, în care a fost pronunţată Hotărârea Curţii de Justiţie a Comunităţilor Europene din 22 noiembrie 1973, fără ca această decizie să reprezinte un interes special. Astfel, Curtea s-a limitat să constate, ca *obiter dictum* pentru o altă interpretare, că din contextul art. 3 al Regulamentului se desprinde ideea că termenul de perioadă trebuie înţeles ca reprezentând un interval de timp exprimat în ore, zile, luni sau ani, fără referire la o dată sau împrejurare anume. Curtea a mai arătat şi că menţiunea unei date finale specifice, până la care un

[26] În cazul în care un act poate sau trebuie să fie realizat, în aplicarea unui act al Consiliului sau al Comisiei, la o dată determinată, el poate sau trebuie să fie realizat între începutul primei ore şi sfârşitul ultimei ore a zilei care corespunde acestei date. La fel se procedează şi în cazul în care un act poate sau trebuie să fie realizat, în aplicarea unui act al Consiliului sau al Comisiei, într-un număr determinat de zile din momentul în care intervine un eveniment sau se realizează un alt act (art. 5, alin. 2).

eveniment trebuie să se realizeze sau o acțiune trebuie să fie efectuată, corespunde conceptului de dată determinată prevăzut în art. 4 şi 5 şi nu trebuie interpretat ca perioadă în accepțiunea art. 3[27].

4.2.2. **Notificarea sau comunicarea prin intermediul agenților diplomatici sau consulari (art. 13)**

Fiecare stat membru este liber să procedeze la notificarea sau comunicarea actelor judiciare persoanelor care au reşedința într-un alt stat membru, fără nicio constrângere, în mod direct prin agenții săi diplomatici sau consulari.

Orice stat membru îşi poate face cunoscută opoziția față de utilizarea acestei posibilități de notificare sau comunicare a actelor judiciare pe teritoriul său, cu excepția cazului în care actul trebuie comunicat sau notificat unui resortisant al statului membru de origine.

4.2.3. **Notificarea sau comunicarea prin intermediul serviciilor de curierat (art. 14)**

Fiecare stat membru este liber să efectueze notificarea sau comunicarea actelor direct prin intermediul serviciilor de curierat persoanelor având reşedința într-un alt stat membru, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau echivalentul acesteia.

4.2.4. **Notificare sau comunicare directă (art. 15)**

Regulamentul nu aduce atingere libertății oricărei persoane interesate într-o procedură judiciară de a efectua notificarea sau comunicarea actelor judiciare direct prin intermediul funcționarilor judiciari, al autorităților sau al altor persoane competente din statul membru de primire, în cazul în care o astfel de transmitere directă este permisă în conformitate cu legislația acelui stat membru.

5. **PROCEDURA ÎN CAZUL NEPREZENTĂRII PÂRÂTULUI LA TERMENUL DE ÎNFĂȚIŞARE**

Potrivit art. 19, alin. 1, atunci când o cerere introductivă de instanță sau un act echivalent a fost transmis într-un alt stat membru în vederea notificării sau comunicării şi când pârâtul nu s-a înfățişat la audiere, pronunțarea hotărârii se suspendă până când se stabileşte dacă: 1.actul a fost notificat sau comunicat conform formelor prevăzute de legislația statului membru de destinație pentru

[27] Ca să fim riguroşi, trebuie să admitem că o hotărâre preliminară a Curții de Justiție a Comunității Europene nu poate fi mai bună decât întrebarea asupra căreia i se cere să o pronunțe. Dacă i se cer truisme, le va livra, cu observația, pe care o vom mai face în prezenta lucrare, că ar putea fi mai strictă cu verificarea îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a sesizării.

notificarea sau comunicarea actelor întocmite în acest stat aplicabile persoanelor care se află pe teritoriul său; 2. actul a fost în fapt remis pârâtului sau la reşedinţa acestuia în alt mod prevăzut prin Regulament; precum şi dacă, în fiecare dintre cele două situaţii, notificarea, comunicarea sau remiterea au avut loc în timp util pentru ca pârâtul să-şi poată pregăti apărarea.

Fiecare stat membru poate să prevadă însă prerogativa judecătorilor săi de a se pronunţa chiar dacă nu s-a primit niciun certificat de constatare a notificării, comunicării sau remiterii, în cazul în care sunt îndeplinite toate condiţiile următoare:

– actul a fost transmis prin unul dintre mijloacele prevăzute prin regulament;

– de la data transmiterii actului s-a scurs un termen considerat adecvat de către judecător în acel caz, dar nu mai puţin de şase luni;

– nu a putut fi obţinut niciun certificat, în pofida tuturor demersurilor autorităţilor statului membru de destinaţie pentru obţinerea acestuia (art. 19, alin. 2).

De asemenea, în cazuri urgente, în conformitate cu art. 19, alin. 3, judecătorul poate să dispună orice măsură provizorie sau asiguratorie necesară.

După cum prevede art. 19, alin. 4, atunci când o cerere introductivă de instanţă sau un act echivalent trebuie transmise în alt stat membru în scopul notificării sau comunicării, iar împotriva pârâtului care nu s-a prezentat la înfăţişare a fost pronunţată o hotărâre, judecătorul are libertatea de a dispune cu privire la repunerea în termen a pârâtului pentru exercitarea unei căi de atac, dacă sunt îndeplinite următoarele condiţii:

– pârâtul, din motive care nu-i sunt imputabile, nu a luat cunoştinţă de actul respectiv în timp util pentru a se apăra sau nu a luat cunoştinţă de hotărâre în timp util pentru a exercita o cale de atac;

– motivele în apărare ale pârâtului nu apar a fi *prima facie* neîntemeiate.

Cererea pentru repunerea în termen trebuie formulată într-un termen rezonabil de la data la care pârâtul a luat cunoştinţă de hotărâre.

Fiecare stat membru are libertatea de a preciza că această cerere este inadmisibilă dacă nu este formulată în termenul indicat, termenul neputând fi mai scurt de un an calculat de la data pronunţării hotărârii, dispoziţie care însă nu se aplică în cazul hotărârilor privind starea şi capacitatea persoanelor (art. 19, alin. 4 şi 5).

6. **RELAŢIA CU ALTE ACORDURI SAU ÎNŢELEGERI LA CARE STATELE MEMBRE SUNT PĂRŢI**

Art. 20, alin. 1 instituie prioritatea Regulamentului faţă de dispoziţiile incluse în acordurile sau înţelegerile bilaterale sau multilaterale cu acelaşi domeniu de aplicare, încheiate între statele membre, în special art. IV din Protocolul anexat la *Convenţia de la Bruxelles din 27 septembrie 1968 privind competenţa judiciară şi*

executarea hotărârilor în materie civilă[28] *şi comercială* şi *Convenţia de la Haga din 15 noiembrie 1965*, în raporturile dintre statele membre care sunt părţi la aceste instrumente. Regulamentul nu împiedică statele membre să menţină sau să încheie acorduri sau înţelegeri vizând accelerarea sau simplificarea transmiterii actelor, cu condiţia ca acestea să fie compatibile cu dispoziţiile sale[29] (art. 20, alin. 2).

Alin. 3 al art. 20 obligă statele membre să transmită Comisiei:

– copie a acordurilor sau înţelegerilor încheiate între statele membre, precum şi proiectele de acorduri sau înţelegeri pe care acestea intenţionează să le adopte;

– orice denunţare sau modificare a acestor acorduri sau înţelegeri.

[28] Potrivit art. IV din Protocolul anexă la Convenţia de la Bruxelles: „Documentele judiciare şi extrajudiciare întocmite într-unul din statele contractante care trebuie comunicate persoanelor din alt stat contractant trebuie transmise conform procedurilor stabilite în convenţii şi acorduri încheiate între statele contractante.

În afara cazului în care statul în care urmează a se efectua comunicarea obiectează printr-o declaraţie depusă la Secretarul General al Consiliului Comunităţilor Europene, astfel de documente pot fi transmise şi prin funcţionarul public competent al statului în care documentul a fost întocmit direct funcţionarului public competent din statul destinatarului.

În acest caz, funcţionarul statului de origine va trimite o copie a documentului funcţionarului statului adresat competent să-l transmită destinatarului. Documentul trebuie transmis în modul indicat în dreptul statului de destinaţie şi trebuie înregistrată într-un certificat trimis direct statului de origine."

[29] După cum prevede art. 25, Regulamentul nu aduce atingere, în raporturile între statele membre care sunt parte la aceste convenţii, nici aplicării art. 23 din Convenţia din 17 iulie 1905 privind procedura civilă, nici aplicării art. 24 din Convenţia din 1 martie 1954 privind procedura civilă, nici articolului 13 din Convenţia din 25 octombrie 1980 care urmăreşte să faciliteze accesul internaţional la justiţie, dispoziţii care au însă o aplicabilitate practică restrânsă.